

НА РАСКРСНИЦИ

Приредио:
Спаса
Бошњак

Ванкувер, јануара 2007.

Своју скраћену магистарску тезу г. Драгослав Ђорђевић објавио је у књизи под насловом *На раскрсници* која је 1988. године изашла у Торонту у издању друштва *Брајстиво*, а објављена је и њена српска верзија у издању *Дечјих новина* из Горњег Милановца. Други део књиге *На раскрсници* представља изводе из преписке и забелешке из разговора које је г. Ђорђевић годинама водио са Његовим Краљевским Височанством Кнезом Павлом Карађорђевићем са којим је био у контакту све до његове смрти 1976. године. У овој преписци и разговорима Кнез Павле даје своје коментаре у вези са потписивањем Тројног пакта и војног удара који је уследио.

С обзиром да је Кнез Павле заједно са краљевским намесницима био шеф државе у тим кључном историјском моменту, његови коментари и преписка са г. Ђорђевићем представљају драгоцену историјску грађу, а имају и ексклузивни карактер узимајући у обзир чињеницу да је Кнез Павле до краја живота упорно одбијао да објави своје мемоаре.

Трећи део књиге *На раскрсници* и нашег фелџона представља интервју који је г. Ђорђевићу дао генералштабни пуковник Жарко Поповић, војни аташе у првој дипломатској мисији Краљевине Југославије у Совјетском Савезу. Сећања пуковника Поповића се углавном односе на Стаљинове реакције на потписивање Тројног пакта и догађаје који су уследили и на однос Совјетског Савеза према тим догађајима.

Ову јединствену историјску грађу и право да је објавимо у *Кишобрану* уступио нам је г. Драгослав Ђорђевић лично и ми му овом приликом искрено захваљујемо.

Биографија г. Драгослава Ђорђевића

Драгослав Ђорђевић је рођен у Обреновцу, срез посавски, округ ваљевски 1910. године од оца Радисава и мајке Драге Иванишевић. Основну школу учио је у Ваљеву, а гимназију у Београду, Јагодици, Параћину и Ћуприји. Нижу школу Војне академије завршио је у 55. класи, а Вишу школу Војне академије у 37. класи. Почетак Другог светског рата затекао га је у чину капетана I класе на служби у Саобраћајном одељењу Главног генералштаба Војске Краљевине Југославије, када је и заробљен и као ратни заробљеник интерниран у не-

мачки логор Osnabrik. После капитулације Немачке и доласка комуниста на власт у Југославији, није желео да се враћа у отаџбину, па је 1949. године емигрирао у Сједињене Америчке Државе. Провео је тридесет пет година у служби америчке владе као предавач српскохрватског језика на Војном институту за стра-

тић, а објавиле издавачке куће *Port-hil Publishers* из Лондона и *Partenon* из Београда. У њој је г. Ђорђевић сликовито и са пуно фактографије описао своје детињство и младост у Краљевини Југославији, период заробљеништва у Немачкој и његове почетне године у новој домовини.

Сећања г. Ђорђевића не са-

Г. Драгослав Ђорђевић

не језике у Monterey-у у Калифорнији. Дипломирао је и магистрирао историју и педагогију на Универзитету San Jose, а аутор је и ко-аутор више уџбеника за проучавање језика.

Током целог свог живота у емиграцији г. Ђорђевић је био активан члан српске заједнице у Америци и сарађивао је у многим српским публикацијама и часописима. Један је од оснивача организације *Брајстиво* која је окупљала прогресивне интелектуалце из редова Срба и Муслимана (или како их он лично назива Срба исламске вероисповести) у Северној Америци. Почетком деведесетих година заједно са својим сином Мирославом Мајклом Ђорђевићем, једним од најуспешнијих српских бизнисмена у Америци, и још неколицином виђених Срба оснива Конгрес српског уједињења, данас најбројнију српску организацију у дијаспори. Детаљи из богатог живота г. Драгослава Ђорђевића одлично су описани у књизи *Преко бора и мора – Разговори са Драгославом Ђорђевићем*, коју је 2001. године приредио новинар Милош Јев-

мо да су необично занимљива, већ представљају и одличан извор за сазнање о друштвеним и политичким приликама, пре свега у Краљевини Југославији, која се прилично разликују од оног што су генерације које су се школовале у комунистичкој Југославији училе у истроријским уџбеницима. Драгослав Ђорђевић данас има 96 година и још виталан и активан. Живи у прелепом месту Seaside у Калифорнији.

Из предговара за књигу *На раскрсници*

“Професор Ђорђевић је у овој књизи објавио неколико прворазредних прилога новијој српској историји као и историји Југославије.

Сваки од три дела књиге има свој увод у коме писац укратко излаже историјску ситуацију у коју се његова тема уклапа... На први поглед изгледа као да су ове теме независне једна од друге, међутим све су то уствари разни видови исте теме.

Као што се види извесни делови књиге су Ђорђевићеве академ-

Уводна реч приређивача

Од следећег броја Кишобрана започињемо редовно објављивање фелџона посвећеног истраживачком раду господина Драгослава Ђорђевића. У својој магистарској тези одбрањеној на Универзитету Сан Хосе у Калифорнији г. Ђорђевић је обрадио историјску грађу у вези са почетком Другог светског рата у Југославији тј. два догађаја која су одредила несрећну судбину Краљевине Југославије.

Г. Ђорђевић расветљава друштвене и политичке околности које су водиле потписивању Тројног пакта 25. марта 1941. и војни удар спроведен 27. марта. Демонстрације у Београду које су уследиле наметнуле су Хитлеру само једну опцију - агресију на Краљевину Југославију и њено разбијање. Распарчавање државе, које је уследило после капитулације, довело је до формирања Независне Државе Хрватске и усташког геницида над српским и осталим живљем и до окупације највећег дела територије од стране Хитлерових савезника Мађарске, Италије и Бугарске, односно директном припајања Трећем рајху неких њених делова као што су Словенија и Банат. Принудно избеглиштво малолетног краља Петра II Карађорђевића и краљевске владе и догађаји који су касније уследили на терену довели су до рушења уставног поретка и до успостављања комунистичке владавине која је трајала до 1990. године. Кад је о самој Србији и Милошевићевој владавини реч, тај период комунистичке владавине би се слободно могао проширити све до његовог пада 5. октобра 2000. године.

ске студије, а други делови су обрађени као изворна грађа. Све је то интимно везано за историју пропасти прве Југославије и зао удес српског народа”.

Др Милан В. Дерок

Из књиге *На раскрсници* - Други део: *Разговори и тријеска са Кнезом Павлом 1968-75*

“Ми нисмо имали никакве савезнике. Пропаћу Француске 1940. године, која је како-тако помагала земље Источне Европе и подржавала Версальску Европу, ми смо остали потпуно усамљени... Мени се увек приписивало да сам већи Енглец од Енглеца, а после дошли пучисти да бране Енглеску од мене. Где је овде логика?”

